

บทที่ 4

ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่

การวิจัยได้ศึกษาศักยภาพทางการเกษตรของกลุ่มและได้คัดเลือกตามศักยภาพทั้งหมด 20 กลุ่ม พบว่า มีกลุ่มเกษตรกรที่มีความสนใจในประเด็นการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตร ให้มีศักยภาพการแข่งขันในอาเซียน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวน 6 อำเภอ 8 ตำบล 9 กลุ่มเกษตรกร มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 รายชื่อกลุ่มเกษตรกรที่สนใจประเด็นการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	กลุ่มเกษตรกร
1	สันกำแพง	ทต.ออนใต้	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
2	แม่वास	อบต.บ้านกาด	กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ปลูกผักบ้านกาด (หอมหัวใหญ่)
3	แม่อาย	อบต.บ้านหลวง	เกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสอินทรีย์
4	สารภี	ทต.ชมพู	กลุ่มเกษตรกรลำไยจัมโบ้
5	แม่ออน	อบต.ห้วยทราย	เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์
6	สันป่าตอง	อบต.ท่าวังพร้าว	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตำบลท่าวังพร้าว
7	สันป่าตอง	ทต.บ้านแม่	กลุ่มเกษตรกรปลูกข้าวอินทรีย์
8	สันป่าตอง	อบต.น้ำบ่อหลวง	เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่
9	สันป่าตอง	อบต.น้ำบ่อหลวง	กลุ่มเกษตรกรปลูกลำไยปลอดภัย

ที่มา: จากการวิจัย

โดยข้อมูลพื้นฐานซึ่งประกอบไปด้วยพื้นที่ทางการเกษตรของตำบล และศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ทั้ง 8 อบต. จำนวน 9 กลุ่มเกษตรกร มีรายละเอียดของศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร ดังต่อไปนี้

4.1 เทศบาลตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง

ตำบลออนใต้ ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 5 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 41,740 ไร่ หรือ 41.531 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มและที่ราบเชิงเขาอยู่ในชั้นความสูงประมาณ 340 เมตร ลาดเอียงมาทางทิศตะวันตก มีน้ำแม่อนไหลผ่าน ซึ่งเป็นสายหลักสำคัญของตำบล อาชีพหลักของประชาชน คือ เกษตรกรรม ทำนา ทำสวน ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 11 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านป่าเหียง หมู่ที่ 2 บ้านโห่ง หมู่ที่ 3 บ้านริมออน หมู่ที่ 4 บ้านป่าแะ หมู่ที่ 5 บ้านริมออนใต้ หมู่ที่ 6 บ้านแม่ผาแห่น หมู่ที่ 7 บ้านป่าดิง หมู่ที่ 8 บ้านปง หมู่ที่ 9 บ้านป่าห้า หมู่ที่ 10 บ้านแพะ และหมู่ที่ 11 บ้านป่าเป่างาม ทั้งนี้ตำบลออนใต้มีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมโครงการในประเด็นการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรของชุมชน 1 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

กลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด 283 คน โดยมีผู้นำคือ คุณอินโถ สิงห์อุป เป็นการปลูกข้าวที่อยู่ในระดับอาหารปลอดภัย มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักในการเพาะปลูก พันธุ์ข้าวที่ปลูกได้แก่ ข้าวหอมมะลิ และข้าวเหนียวสันป่าตอง ในส่วนของคุณอินโถ จะเน้นการเพาะเมล็ดพันธุ์ข้าวขาย ซึ่งเมล็ดพันธุ์มีคุณภาพที่สมบูรณ์มาก ส่วนข้าวที่ปลูกได้จะขายส่งไปยังโรงสีรายใหญ่ในพื้นที่ทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร

จุดแข็งและ โอกาส ได้แก่

- 1.1) ในกลุ่มมีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต
- 1.2) มีหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือทั้งด้านความรู้และเงินทุนแก่

กลุ่มเกษตรกร

1.3) สินค้าของกลุ่มมีตลาดรับรอง

1.4) เกษตรกรเน้นการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักในการเพาะปลูก

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

1.1) สินค้าเกษตรกรมีความต้องการในระดับชุมชน

1.2) การแข่งขันของสินค้าเกษตรในพื้นที่สูง

4.2 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด อำเภอแม่เือง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่เือง ประมาณ 4 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 26 ตารางกิโลเมตร ตำบลบ้านกาดมีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบและมีบางส่วนที่เป็นภูเขาและป่าไม้ซึ่งอยู่ในพื้นที่บ้านใหม่ปางเดิม หมู่ที่ 1 ตำบล

บ้านกาดมีหมู่บ้านทั้งหมด 9 หมู่บ้าน ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรับจ้าง โดยมีผลผลิตทางเกษตรที่สำคัญ คือ หอมหัวใหญ่ ลำไย ข้าวโพด หอมแดง ถั่วเหลือง และข้าว ทั้งนี้ ตำบลบ้านกาด มีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมโครงการในประเด็นการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรของชุมชน 1 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ปลูกผักบ้านกาด (หอมหัวใหญ่)

เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในระบบอินทรีย์ เกษตรกรมีการเตรียมแปลงปลูกที่ดี มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการฟาร์มเป็นอย่างดี ผลผลิตที่ได้ในแต่ละครั้งมีคุณภาพ มีการควบคุมโรคของหอมหัวใหญ่อย่างใกล้ชิด ผลผลิตที่ได้จะขายส่งให้แก่พ่อค้าคนกลางทั้งหมด โดยผู้ซื้อจะเดินทางมาดูสินค้าและตกลงราคาซื้อขายกันหน้าฟาร์ม

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร

จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

- 1.1) กลุ่มเกษตรกรมีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต
- 1.2) ผู้นำและกลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ และมีความพร้อมในการเรียนรู้พัฒนาสินค้าของกลุ่มอยู่เสมอ

1.3) สินค้าเกษตรที่ผลิตในแต่ละครั้งมีคุณภาพ

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

1.1) อำนาจในการต่อรองราคาพ่อค้าคนกลางยังมีน้อย

1.2) สินค้ามีคู่แข่งทางการตลาดมากขึ้น

1.3) สินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับชุมชน

4.3 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่เมาะ

ตำบลบ้านหลวงอยู่ห่างจากอำเภอแม่เมาะไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเดินทางโดยรถยนต์ประมาณ 17 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ทั้งหมด 116.5 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาและที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์เป็นต้นกำเนิดของลำน้ำ 2 สาย คือ ลำห้วยแม่नावาง และลำห้วยแม่วังน้อย ทำให้มีน้ำใช้ทำการเกษตรตลอดทั้งปี ประสิทธิภาพในการทำเกษตรกรรม สามารถทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร เขตการปกครองทั้งหมด 10 หมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านหลวง หมู่ที่ 2 บ้านสันห้าง หมู่ที่ 3 บ้านป่าแดง หมู่ที่ 4 บ้านป่าก้อ หมู่ที่ 5 บ้านป่าแดง หมู่ที่ 6 บ้านใหม่โพธิ์ หมู่ที่ 7 บ้านจัดสรร หมู่ที่ 8 บ้านใหม่ทรายคำ หมู่ที่ 9 บ้านป่าแดงอภิวัฒน์ และหมู่ที่ 10 บ้านโป่งพัฒนา ทั้งนี้ตำบลบ้านหลวงมีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมโครงการในประเด็นการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรของชุมชน 1 กลุ่ม คือ

1) เกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสินทรีย์

เกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสินทรีย์มีการจัดการแปลงปลูกอย่างเป็นระบบ ควบคุมการผลิตในระบบอินทรีย์ เกษตรกรมีความเชี่ยวชาญด้านการผลิตเป็นอย่างดี ซึ่งเกษตรกรปลูก 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ไทนุง เบอร์ 2 และพันธุ์พื้นเมือง ผลผลิตมีคุณภาพสูง รสชาติดี เกษตรกรจะขายทั้งผลเสาวรสดและทำเป็นน้ำเสาวรสด โดยจะขายส่งเสาวรสดให้แก่พ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่สวน และขายปลีกน้ำเสาวรสดบรรจุขวดในตลาดท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร

จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

1.1) สินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับประเทศทั้งในกลุ่มลูกค้ารายใหญ่และรายย่อย

1.2) ในกลุ่มมีผู้เชี่ยวชาญในด้านการผลิต

1.3) มีตลาดรองรับสินค้าเกษตรของกลุ่ม

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

1.1) ความสามารถในการจัดการฟาร์มยังมีไม่มาก

1.2) ตลาดยังไม่มีหลากหลาย

1.3) เกษตรกรขาดอำนาจในการต่อรองพ่อค้าคนกลาง

4.4 เทศบาลตำบลชมพู อำเภอสารภี

เทศบาลตำบลชมพู มีเนื้อที่ประมาณ 13.741 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 9,676 ไร่ อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดเชียงใหม่ ห่างจากอำเภอประมาณ 4 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดประมาณ 15 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศของตำบลชมพูมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม ไม่มีป่าไม้และภูเขา สภาพดินทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายเหมาะสำหรับทำการเกษตร ดังนั้นพื้นฐานประชากรส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลชมพู ประกอบอาชีพด้านการเกษตร (ปลูกสวนลำไย) ค้าขายทั่วไป สำหรับอาชีพรองประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งมีทั้งรับจ้างในเขตและนอกเขตเทศบาลตำบลชมพู สำหรับอาชีพเสริมในหมู่บ้าน ได้แก่ เย็บผ้า บักผ้า และจำไบตอง เป็นต้น จำนวนหมู่บ้านในตำบลชมพู 9 หมู่บ้าน และ 1 ชุมชน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านหนองป่าสะะ หมู่ที่ 2 บ้านพญาชมพู หมู่ที่ 3 บ้านสุพรรณ หมู่ที่ 4 บ้านท่าต้นกวาว หมู่ที่ 5 บ้านทุ่งจี้เสื่อ หมู่ที่ 6 บ้านบุปผาราม หมู่ที่ 7 บ้านแม่สะลาบ หมู่ที่ 8 บ้านศรีดอนมูล และหมู่ที่ 9 บ้านร่มป่าตอง ส่วนชุมชนพิเศษบ้านต้นหาด จะมี นายอนุพงษ์ ดวงใจ เป็นผู้นำชุมชน ทั้งนี้ตำบลชมพูมีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมโครงการในประเด็นการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรของชุมชน 1 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มเกษตรกรลำไยจัมโบ้

กลุ่มเกษตรกรลำไยจัมโบ้ มีผู้นำ คือ คุณอริคม วรรณเวก ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการผลิตลำไยจัมโบ้เป็นอย่างดี การผลิตอยู่ในระดับสินค้าปลอดภัย เพราะจะใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการปลูกและดูแลลำไยในระบบอินทรีย์ด้วย ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพ และมีรสชาติของผลผลิตที่อร่อย ซึ่งมีปัญหาด้านการตลาด เนื่องจากยังต้องส่งขายแก่พ่อค้าคนกลาง

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร

จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

1.1) กลุ่มมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิตลำไยจัมโบ้ โดยเฉพาะการลดต้นทุนการผลิต

1.2) กลุ่มเกษตรกรมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่คอยให้ความช่วยเหลือด้านความรู้แก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ

1.3) การตลาดสินค้าของกลุ่มมีการใช้เทคโนโลยี (ระบบอินเทอร์เน็ต, webpage และline) และใช้ในการบริหารจัดการของกลุ่มด้วย

1.4) สินค้าเกษตร (ลำไยจัมโบ้) มีความต้องการของผู้บริโภคในระดับประเทศ

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

1.1) เกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองพ่อค้าคนกลางน้อย

1.2) สินค้าเกษตรมีการแข่งขันทางการตลาดที่สูง

1.3) ความสามารถในการควบคุมปริมาณและคุณภาพของสินค้าในการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากกว่าที่อื่นยังทำไม่ได้มากนัก

4.5 องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย อำเภอแม่ริม

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทรายห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่ริม ระยะทาง 7 กิโลเมตร ตำบลห้วยทรายมีพื้นที่ 848 ไร่ สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขา ประชาชนในพื้นที่เป็นคนพื้นเมือง มีแม่น้ำแม่ริม ไหลผ่าน อาชีพหลักของประชาชน คือ ทำนา ทำสวน/ทำไร่ และรับจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านอ้อย หมู่ที่ 2 บ้านหนองปลามัน หมู่ที่ 3 บ้านห้วยทราย หมู่ที่ 4 บ้านแม่แอน และหมู่ที่ 5 บ้านเหล่า ทั้งนี้ตำบลห้วยทราย มีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วม โครงการในประเด็นการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรของชุมชน 1 กลุ่ม คือ

1) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ พันธุ์ที่ปลูก ได้แก่ ข้าวหอมนิลและข้าวไรซ์เบอร์รี่ มีสมาชิกที่ทำร่วมกันทั้งหมด 5 คน พื้นที่ในการเพาะปลูกมีจำนวนไม่มากเพื่อการดูแลอย่างทั่วถึง วิธีการเพาะปลูกอยู่ในระบบอินทรีย์ ผลผลิตทั้งหมดจะสีและบรรจุถุงสุญญากาศเอง สินค้าทั้งหมดจะขายปลีกซึ่งต้องสั่งจองสินค้าล่วงหน้าต่อรอบการผลิต นอกจากนี้ในฟาร์มยังเริ่มทำการท่องเที่ยวเพิ่มเติมเข้าไปด้วย โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร

จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

1.1) กลุ่มเกษตรกรมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต การตลาด และคุณสมบัติของดิน

1.2) กลุ่มมีการจัดการขั้นตอนในการผลิตสินค้าเกษตรที่ครบวงจร ทั้งโรงสีและการบรรจุแบบสุญญากาศ

1.3) ทางกลุ่มเกษตรกรมีหน่วยงานและสถาบันการศึกษาเข้ามาช่วยสนับสนุนในการจัดการฟาร์ม

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

1.1) สินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับชุมชนจากกลุ่มลูกค้าประจำ

1.2) เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการฟาร์ม

4.6 องค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังพร้าว อำเภอสันป่าตอง

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังพร้าว มีเนื้อที่ทั้งหมด 6.25 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,463 ไร่ ระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอสันป่าตอง ประมาณ 15 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังพร้าว เป็นพื้นที่ราบลุ่มเหมาะกับการเพาะปลูก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (เชียงใหม่ – ฮอด) ตัดผ่านเขตตำบล มีแม่น้ำไหลผ่าน 2 สาย คือ แม่น้ำปิง และแม่น้ำขาน จึงเหมาะสมสำหรับส่งเสริมการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 4 บ้านทุ่งหลุก หมู่ที่ 5 บ้านท่าวังพร้าว หมู่ที่ 6 บ้านสันควงคำ และหมู่ที่ 7 บ้านต้นแห่น้อย ทั้งนี้ตำบลท่าวังพร้าว มีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมโครงการในประเด็นการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรของชุมชน 1 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตำบลท่าวังพร้าว

กลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด 6 ราย ทุกรายจะปลูกลำไยพันธุ์อีดอ ซึ่งสมาชิกทุกคนมีความเชี่ยวชาญในการผลิตลำไยเป็นอย่างดี และปลูกกันมาเป็นเวลาหลายปี ผลผลิตที่ได้ส่วนใหญ่จะขายให้แก่พ่อค้าคนกลางแบบเหมาทั้งสวน โดยผู้ซื้อจะเดินทางเข้ามาซื้อในสวนลำไย และตกลงราคากันเองระหว่างเกษตรกรและผู้ซื้อ สมาชิกในกลุ่มมีความต้องการเรียนรู้การทำเกษตรแบบปราณีต แต่ยังพบปัญหาค่าแรงงานที่มีต้นทุนค่อนข้างสูงและการขาดแคลนแรงงาน

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร

จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

- 1.1) กลุ่มมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต
- 1.2) มีหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือด้านความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร
- 1.3) พื้นที่ทำการเกษตรเหมาะแก่การเพาะปลูกพืชและมีปริมาณน้ำ

เพียงพอ

- 1.4) สินค้ามีความต้องการในระดับประเทศในกลุ่มลูกค้าประจำ

- 1.5) มีตลาดรองรับในการซื้อสินค้าเกษตรของกลุ่ม

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

- 1.1) เกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองพ่อค้าคนกลางน้อย
- 1.2) กลุ่มขาดแคลนแรงงานในการผลิตเนื่องจากค่าแรงที่สูงขึ้น
- 1.3) ความหลากหลายของตลาดยังมีน้อย

4.7 เทศบาลตำบลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง

เทศบาลตำบลบ้านแม่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอสันป่าตอง และอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสันป่าตองประมาณ 6 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 16.65 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 10,406 ไร่ ภูมิประเทศส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม จำนวนหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลเต็มทั้งหมู่บ้าน 13 หมู่บ้าน ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ รับจ้าง ตัดเย็บเสื้อผ้า ก่อสร้าง ค้าขาย และรับราชการ ทั้งนี้ตำบลบ้านแม่ มีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมโครงการในประเด็นการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรของชุมชน 1 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มเกษตรกรปลูกข้าวอินทรีย์

กลุ่มเกษตรกรปลูกข้าวอินทรีย์ ประธานกลุ่ม คือ คุณสมพล ใหม่จันทร์ มีสมาชิก 14 คน ซึ่งปลูกข้าวเหนียวสันป่าตอง 1 ข้าวแดง และข้าวไรซ์เบอร์รี่ เกษตรกรมีความเชี่ยวชาญการปลูก ดูแล และเก็บเกี่ยวข้าว ทางกลุ่มจะมีตัวแทนกลุ่มสลับกันไปเรียนรู้จากหน่วยงานราชการ แล้วนำมาสอนสมาชิกในกลุ่มผลผลิตของกลุ่มจะขายส่งไปยังบริษัทเอกชนที่ทำสัญญาาร่วมกัน

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร

จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

1.1) กลุ่มมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจได้

1.2) มีหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือด้านความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร

1.3) มีตลาดรับรองสินค้าเกษตรของกลุ่ม

1.4) สินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับประเทศในกลุ่มลูกค้ารายใหญ่ (บริษัทเอกชน)

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

1.1) ตลาดสินค้ายังไม่มีความหลากหลาย

4.8 องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง

ตำบลน้ำบ่อหลวง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอสันป่าตอง อยู่ห่างจากอำเภอสันป่าตองประมาณ 8 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 17,116 ไร่ หรือประมาณ 27.3 ตารางกิโลเมตร สภาพโดยทั่วไปของตำบลน้ำบ่อหลวง เป็นที่ราบเชิงเขา มีพื้นที่เป็นภูเขา (เขตป่าสงวน) ประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร เขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวงมีทั้งหมด 11 หมู่บ้าน ประชาชนในตำบลน้ำบ่อหลวง มีอาชีพหลักด้านการเกษตรและรับจ้าง แต่อาชีพด้านการเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เกิดการเลิกจ้างงานเพิ่มขึ้น ทำให้อาชีพรับจ้างต้องเลิกไป และหันมาประกอบอาชีพการเกษตรหรือหันไปรับจ้างควบคู่กันไป ซึ่งคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งหมด ดังนี้ (1) อาชีพเกษตรกรและรับจ้าง เฉลี่ยร้อยละ 68 (2) อาชีพรับจ้างอย่างเดียว เฉลี่ยร้อยละ 30 และ (3) อาชีพค้าขายอย่างเดียวและอื่น ๆ เฉลี่ยร้อยละ 2 ทั้งนี้ตำบลน้ำบ่อหลวง มีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมโครงการในประเด็นการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรของชุมชน 2 กลุ่ม คือ

1) เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่

เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ มีสมาชิกทั้งหมด 3 คน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในแต่ละคน ทั้ง (1) เรื่องโรคของพืช การใช้สารอินทรีย์ และชนิดพันธุ์หอมหัวใหญ่ (2) เรื่องการใช้ปุ๋ยเคมี และ (3) เรื่องการใช้สารเคมี ผลผลิตอยู่ในระดับอาหารปลอดภัย ผลผลิตมีคุณภาพดี ไม่มีกลิ่นที่แรงมาก ผลสวย โดยจะขายส่งให้แก่พ่อค้าคนกลาง รับซื้อหน้าฟาร์ม และขายส่งแก่พ่อค้าตามตลาดนัดทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร

จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

1.1) กลุ่มเกษตรกรมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องโรคพืช การใช้สารอินทรีย์ และชนิดของพันธุ์พืช

1.2) มีหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือด้านความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร

1.3) มีตลาดรับรองสินค้าเกษตรของกลุ่ม

1.4) พื้นที่ทำการเกษตรเหมาะแก่การเพาะปลูกพืชและมีปริมาณน้ำ

เพียงพอ

1.5) สินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับประเทศ

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

1.1) อำนาจในการต่อรองพ่อค้าคนกลางยังมีไม่มาก

1.2) สินค้าเกษตรมีการแข่งขันกัน ทั้งในอำเภอและต่างจังหวัด

2) กลุ่มเกษตรกรปลูกลำไยปลอดภัย

กลุ่มเกษตรกรปลูกลำไยปลอดภัย สมาชิกในกลุ่มมีทั้งหมด 21 ครัวเรือน สมาชิกมีความเชี่ยวชาญในการเพาะปลูกทุกคน และยังได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรหน่วยงานรัฐ (อบต.น้ำบ่อหลวง) ในการให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ ลำไยที่ปลูกจะใช้น้ำอินทรีย์ทั้งหมดตลอดการปลูก ผลผลิตที่ได้ลูกใหญ่ ผิวสวย และรสชาติดี ทำให้สินค้ามีผู้รับซื้อทั้งหมด แหล่งที่กลุ่มนำผลผลิตไปขายหลัก ๆ ได้แก่ โรงงานฟ้าฮ่าม และโรงงานในชุมชน

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร

จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

2.1) กลุ่มเกษตรกรมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต

2.2) มีหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือด้านความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร

2.3) มีตลาดรับรองสินค้าเกษตรของกลุ่ม

2.4) เกษตรกรสามารถควบคุมขนาดของผลผลิตให้มีขนาดที่ใกล้เคียงกัน

2.5) สินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับประเทศ

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

2.1) พื้นที่ทำการเกษตรเหมาะแก่การปลูกพืชแต่ปริมาณน้ำยังมีไม่

เพียงพอ

2.2) ตลาดยังไม่มีหลากหลาย

2.3) อำนาจในการต่อรองพ่อค้าคนกลางยังมีน้อย

2.4) ปริมาณและคุณภาพขึ้นอยู่กับสภาพอากาศซึ่งไม่สามารถควบคุมได้

สรุปแนวทางในการพัฒนา กลุ่มเกษตรกร ในประเด็นการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตร ให้มีศักยภาพการแข่งขันในอาเซียน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ

1) มาตรฐานสินค้าเกษตร เป็นเกณฑ์ที่รับรองกันโดยทั่วไป ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการเทียบกำหนดทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของสินค้าเกษตร ผลที่ได้จากการปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นมาตรฐานที่ได้รับความเห็นชอบจากองค์กร ซึ่งมาตรฐานนั้นต้องเป็นที่น่าเชื่อถือกันอาจอยู่ในลักษณะของเอกสารที่ระบุข้อกำหนดต่าง ๆ ไว้ ทั้งนี้กลุ่มเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่ควรจะพัฒนาการรับรองคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้รับความเชื่อมั่นแก่ลูกค้า เช่น ความปลอดภัย มาตรฐาน คุณภาพ และความเป็นเอกลักษณ์ที่ดีให้กับตัวสินค้าเกษตรของกลุ่ม เพื่อเพิ่มยอดขาย และสร้างมาตรฐานทั้งยกระดับในการผลิตสินค้าเกษตรให้สูงขึ้น

2) กลุ่มเกษตรกรควรพัฒนาองค์ความรู้ในด้านการพัฒนาสินค้าเกษตร เพื่อนำมาพัฒนา มาตรฐานสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ โดยมีหน่วยงานที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือ ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตรอำเภอ ศูนย์วิจัยข้าว กรมพัฒนาที่ดิน และองค์กรบริหารส่วนตำบลที่รับผิดชอบ เป็นต้น

3) การหาแนวทางในการเพิ่มผลผลิตโดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ รวมถึงอุปกรณ์การเกษตรที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการผลิต เช่น โรงสีขนาดเล็ก เครื่องบรรจุถุงแบบสูญญากาศ เป็นต้น เพื่อสร้างมาตรฐานในการผลิตและลดต้นทุนในด้านแรงงาน

4) การสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากเยาวชนรุ่นใหม่มีความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ที่จะต่อขยายพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้รับรองคุณภาพ มาตรฐานสินค้าเกษตร สร้างมูลค่าเพิ่มและตลาดที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

5) การสร้างกลุ่มเกษตรกรเครือข่ายในการช่วยเหลือกันในด้านการผลิต การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ การสร้างตลาดร่วมกัน การช่วยกันตรวจสอบกระบวนการในการผลิต และผลผลิตที่ได้สร้างเป็นมาตรฐานของกลุ่มเกษตรกร เพื่อที่จะพัฒนาให้ได้การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรได้ในอนาคต